

Historie a současnost holandského králíka v německých chovech - II. část

Barevné rázy a jejich chov

Holandsí králíci se vyskytují v několika různých barevných variantách, v Evropě jsou pro ně stanoveny jednotlivé „čisté“ barevné rázy. Ve standardu ZDRK z roku 2004 se popisuje tradiční vymezení jednotlivých níže popsaných barevných rázů holandských králíků. Novinkou je již pár let japonské zbarvení v modré variantě.

Barevné rázy

Holandsí v **divokém** nebo **zaječité divokém rázu** příbývá k prapůvodně chovaným barevným typům, oba jsou podle prof. Nachtsheima geneticky stejné. Nedoporučuje se ovšem kvůli výstavnímu účelům je vzájemně křížit a potomstvo pak prezentovat jako jeden z oněch barevných rázů, jelikož konečně posouzení pak může být při určení přesného barevného rázu pro vystavovatele méně příznivé.

Samozřejmě, že nikdy nebylo jednoduché tyto dva rázy přesně rozeznat. Dle starých popisů, jako třeba podle pana Joppicha, můžeme teoreticky vycházet z toho, že zvířata v zaječité divokosti mají širokou mezibarvu. Tato zvířata jsou nositeli recesivní vlohy pro širokou mezibarvu (w/w). Široká mezibarva dokonce „vytlačí“ podsadu, a to tak, že ta na břicho

může dokonce chybět. Ve skutečnosti jsou u nás holandsí v zaječité divokosti chováni velmi vzácně, natož pak vystavování, zatímco divocí převládají. Jsou v podstatě prapůvodem králíčích barev a vyskytují se v různých stupních od světlé po tmavou a od plavé až po načervenalou barvu. Zabarvení, s kterým se nejčastěji setkáváme, je střední intenzity.

Divocí holandsí jsou v průměru vzácní a mají v záloze ještě mnoho chovatelských otázek a překvapení. Třeba častější výskyt hrnatých zadních partií; také odcházející stehna nejsou vzácností. Hustota a struktura srsti se mohou líbit a také jsou zde často k vidění nádherné kresby. Krycí barva po stranách se nesmí vyjasňovat, horní strana pírků je žíhaná. Zaječité divocí mohou mít trochu zesvětlené boky a lehce krémový nádech na břišní straně. Tento odstín ovšem musí být pak dle předpisů na prstenci lemován bílou kresbou. Barva očí je výhradně hnědá.

Rovněž **tmavě divocí** a **železití holandsí** jsou tak staří jako plemeno samo, a také hodně zřídka se vyskytujícími barevnými rázy. Mají solidní genový základ a na velikých výstavách je k vidění vždy hned několik chovných skupin. Tady upřednostňují výlučně ty železité. Kresba v kombinaci s tmavě divokou bývá lépe hodnocena na výstavách kvůli čistě

opticky pozitivnímu vjemu. Z genetického hlediska je to ovšem špatně. Tmavě divocí jsou totiž homozygotní a mají alespoň tenkou vrstvu mezibarvy, zatímco železití jsou heterozygotní (vyštěpení) jedinci a nemají již žádnou mezibarvu, pouze lehce zesvětlený oksek pod konečky krycích chlupů, který přesahuje konečky chloupků podsady a sugeruje nám náznak mezibarvy.

Šlechtění na barvu je opravdu nelehká záležitost, jelikož kromě potíží s dosažením standardní kresby se přidružují ještě problémy se štěpením genů barvy. Chovatel by měl průběžně využívat k osvětlení divokých také černé, aby zvýšil podíl ocelové šedi a zvýšil tak své možnosti volby.

Samotní **žlutí holandsí** jsou stavebním kamenem celého králíčího plemenářství a jsou jedni ze čtyř nejstarších barevných rázů. Zpočátku jim bylo hodně zazlíváno opětovně objevení se bílé krycí barvy na břicho, což bylo postižováno, a tím byl jejich chov těžší, nicméně zajímavější. Čistokrevná plemenitba týkající se barvy, měla tehdy tímto pádem větší přínosy v chovu divokých nebo železitých.

A co jsme tenkrát netušili: Bílé

znaky divokého zbarvení nešlo potlačit žádnými šlechtitelskými (chovatelskými) opatřeními. Ještě v roce 1930 pan Königs nazval tato zvířata „vzácnějšími než (tehdy hodně zřídka) madagaskarovi“. Toto se ve své podstatě dodnes nezměnilo. Žlutí patří vysloveně k raritám, které nás posunují dál, a to již po 140 let trvajícím králíčího plemenářství.

zadních partií a struktury uší. Srst sotva kdy dosahuje žádané hustoty a přilnavosti.

Ve šlechtění barev chovatelé v tomto případě mezitím také urazili pořádný kus cesty. Orientace na sytou červenožlutou barvu, která zasahuje až na krémově zbarvené břicho, dělá to muto barevnému rázu dobře a zvyšuje jeho atraktivitu. Ještě by bylo dobré zvládnout ty

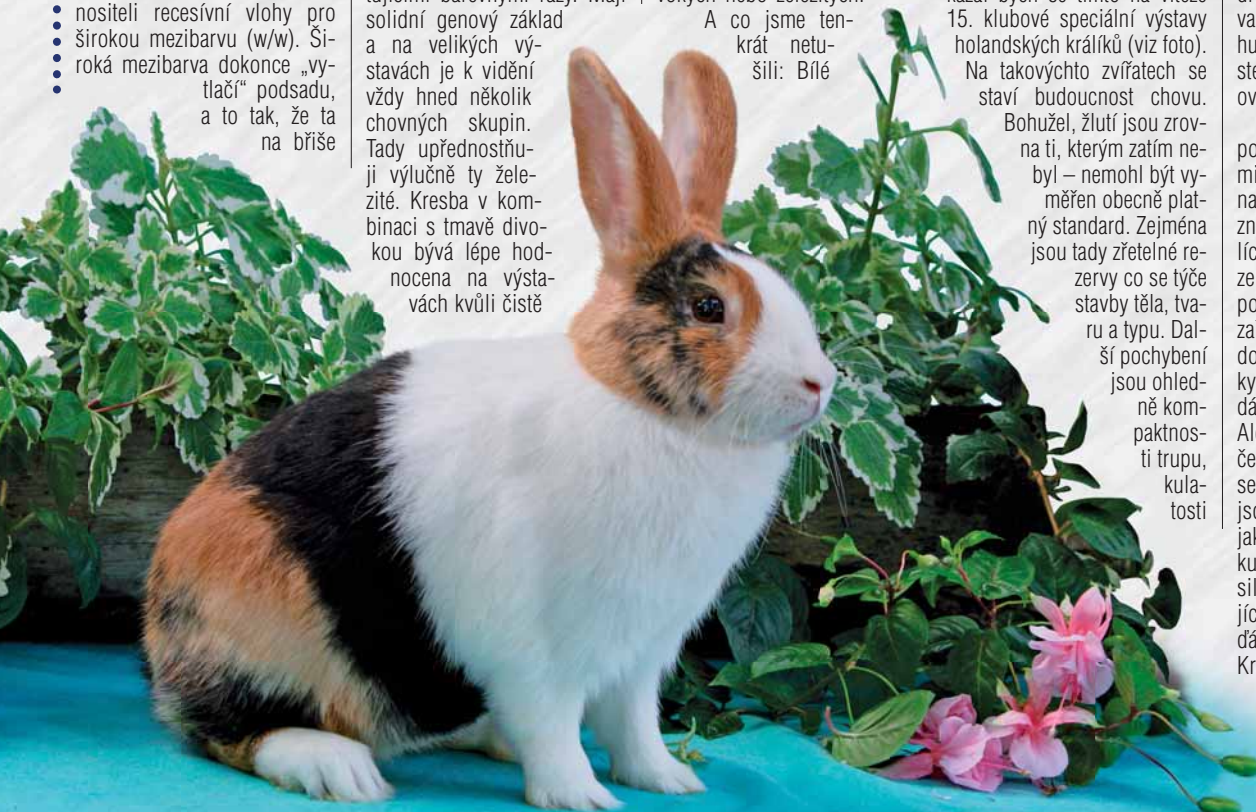
1,0 holandský žlutý, 15. klubová speciální výstava holandských králíků – Kandel 2006, 97 bodů. Vítěz. (Willi Habermann, Grosslangheim)

Jasně řečeno: Zcela určitě se i u žlutých plemen najdou dobré příklady výborné kvality. Odkázal bych se tímto na vítěze 15. klubové speciální výstavy holandských králíků (viz foto).

Na takovýchto zvířatech se staví budoucnost chovu. Bohužel, žlutí jsou zrovna ti, kterým zatím nebyl – nemohl být vyměřen obecně platný standard. Zejména jsou tady zřetelné rezervy co se týče stavby těla, tvaru a typu. Další pochybení jsou ohledně kompaktnosti trupu, kulatosti

světlé boky. Samozřejmě, nežádoucí je zde již červená barva, to si musíme také přiznat. Obdivuhodnou se stává jasná barva uší, která v čistotě předstihuje dokonce stříbřitě žluté. Na stejnoměrnosti krycí barvy se ovšem ještě musí zapracovat.

Činčiloví holandsí se poprvé objevili koncem 20. let minulého století, nezaznamenali ale žádného velkého významu. V 70. letech tito králíci pod vedením Heini Lorenze v Durynsku znova vzbudili pozornost a v roce 1981 byli zařazeni do standardu. Od té doby jsou tito králíci milovníky plemena oblíbení a zároveň dále zůstávají vzácným rázem. Ale také zde existuje malý počet zarputilých chovatelů, kteří se jimi zabývají. Výjimečnými jsou tu zvláštní typické znaky, jako překrásné zaoblené tělo, kulatá hlava a hezky vzpřímené silné uši, což jsou znaky dávající vzorový příklad také holandským jiných barevných rázů. Krycí barva je popelavě šedá, s živým stínováním. Světlé boky nejsou žádané. Horní část pírků je černá s hezkým

bílým žháním. Oči jsou tmavohnědé. Stejně jako v případě ostatních vzácnějších čínčiolově zbarvených plemen, i tady se vyskytují potíže s mezibarvou a podsadou. Mezibarva bývá málo jasná a podsada se naopak rozjasňuje u kořene chlupů. Zde je posuzovatel nucen dělat kompromis mezi tím, co by si přál vidět, a tím, co je vůbec toho času možné vidět.

Černí holanďáci byli od začátku nejoblíbenějším barevným rázem. Pro laika „holanďák“ vlastně představuje přesně tuto a žádnou jinou variantu. Co se týče šlechtění barvy, to se již podrobně rozebíralo v prvním díle článku. Čistokrevná plemenitba na barvu zde hraje důležitou roli hlavně z hlediska kvality čistě černé barvy králíků. Důraz je ve velké míře kladen na dobrý lesk barvy bez prostoupení bílými chloupky, které se vyskytují zvláště na okrajích uší, ale také v oblasti šíje. Též je důležitá tmavohnědá barva očí. Často nacházíme zvířata s očima barvy bílé kávy, což je ale prvním příznakem pigmentových poruch. Nemá to však nic společného s klínky v oku, i když ty jsou samozřejmě u světlého oka méně nápadné. Tady musí být chovatel velice pozorný.

Černí holanďáci jsou na nejvyšší chovatelské úrovni. Okouzlit nás mohou zejména svým tělesným rámcem (typem) – hezky podsaditým a stejnoměrně širokým tělem. Ovšem také zde se tu a tam ukáží tělesné defekty, které se v mnoha liniích objevily a upevnily vinou přísné jednostranné selekce na kresbu. Mám tím na mysli zvláště sklonky v kybočenému postoji pánevních končetin. Této vadě je ovšem věnována mála pozornost.

K vůle prvním barevným rázům se zařadili také **modří holanďáci**. Již mnohem dříve byli chováni na vysoké úrovni. Tehdy se ovšem chov zaměřoval víceméně na černé a divoké, z čehož se vyčlenili tehdejší světlé modří (divoce modří) holanďáci se světlou břišní krycí barvou. Ti se pak stali modrošedými, což je barva, která až do obratu ve 20. století nebyla zatím zvláště definována.

Pokud chov holanďáků modré barvy koresponduje dobře s kmenem černé barvy, pak nejsou proti příležitostnému použití černé žáně námitky, pokud bylo nasazení černé patřičně schváleno. Pro chov dál ovšem smí být použito z důvodu genetické čistoty výhradně modrých jedinců.

0,1 holandský černý, 15. klubová speciální výstava holandských králíků – Kandel 2006, 97 bodů. (Horst Nixdorf, Leipzig)

Požadavky na chov modrých se v podstatě shodují s požadavky na holanďáky černé. Tento barevný ráz je totiž také na velice dobré úrovni. Bylo by ovšem potřeba se zde více soustředit na tělesnou stavbu, typ a tvar. Občas se totiž vyskytne jedinec jemný, u ramlic příliš jemná hlava a slabé uši. Lze pozorovat sklon k úzkému tělesnému rámcu. Co se ale zbarvení týče, to je již léta na velmi dobré úrovni. Některá zvířata se sice občas odkloní od žádaného středního odstínu modří, ale nějaké kolísání jsou již desetiletí povolena. Oči musí být modrošedé, nesmí mít sklon k barvě hnědé!

Pastvou pro oko jsou **japanoví holanďáci**, a to ve své typické nynější harmoničtější typu (tělesného rámce), kresbě a jasném vybarvení. Tak tomu je snad již od počátku existence plemena. Přesto měli japonští králíci svého času dost rozšířené nežádoucí bílé znaky.

Pan Königs ve svém díle informoval o čtyřech krásných japonovítech mláďatech, která r. 1904 objevil v chovu Johana Heintza z Grevenbroichu. Pocházela z vrhu ramlice černé holanďáčky, která byla nakryta králíkem japonským. „Ramličky pak křídil znova s černým holanďákem, do pokusného kmene pak zavedl také trochu madagaskarové krve a tak nakonec získal několik ramliček a krásného trojbarevného chovného samce. Po šesti letech jsem se byl znova na tento barevný ráz poptat, a dověděl se, že pan Heintz zvířata prodal.“ Podle něho tento barevný ráz již z Německa nadobro vymizel.

Ve své rodné zemi – Nizozemsku – tato zvířata získala více pozornosti. Nizozemský odborný časopis „Avicultura“ (č. 28 z července 1923) předvedl jako titulní obrázek krásného japonovího holanďáka.

Také zvíře vyobrazené v textu článku vykazovalo již tenkrát ty nejpeciznější znaky tělesného typu, ale také kresby a vybarvení. Tak se dlouho doufalo, že japonoví holanďáci najednou povstanou jako Fénix z popela. V posledních desetiletích nepřetržitě stoupá jejich oblíbenost a nyní jsou po holandských černých druhým nejoblíbenějším barevným rázem.

Japanoví holanďáci překvapí pokaždé s vysloveně dokonalými plemennými znaky tělesného typu (rámce, stavby), mají dobré tělesné rozměry; samci zaujmou svojí typickou výraznou hlavou. Tu a tam zazní kritika ohledně tělesné stavby, především zadní partie těla. Co do kvality srsti se nacházejí na úrovni zdravého průměru. Těžištěm při posuzování v chovu těchto králíků je barva, která (též u japonských králíků) má být rozdělená do jasné ohraničených okrsků. Je zde ovšem tolerováno, to, co také u králíků japonských. Mramorovaná kresba uší je stejně přípustná jako ne úplně symetricky rozložené znaky kresby hlavy. Stejně tak přípustné je rozložení znaků kresby na hlavě v návaznosti na mramorované barevné okrsky na lících.

Mnohdy se tvrdí, že barva japonských králíků vyzní nejlépe právě ve spojení s faktorem holandských králíků (dále jen Holland-faktorem), a to se ukáže zejména v hezčkách a jasných barevných okrscích. Na první pohled by se s tím dalo souhlasit, ovšem kladu důraz na to, aby se všechny pozitivní vjemy nejdříve dobře uvážily. Často se totiž stává, že některé, již zcela zaběhlé, statistiky jsou rozbořeny při bližším a nezávislém pohledu a posouzení. Já osobně se pokaždé velice dobře rozpomenou na barevně vybledlá nebo absolutně jednobarevná zvířata, která mi, jako posuzovatele, často prošla rukama.

Madagaskaroví holanďáci byli zprvu přiřazeni k holanďákům „žlutým“, kteří se v rozmezí času vyskytovali jak s bílým, tak i s tmavým břichem, označené prostě jako „tmavá forma“, bez dalšího bližšího popisu. Zpočátku nebyli vůbec oblíbeni. „Snad se nám nelíbí tmavá žlutá s načernalým nádechem na lícních obrubách, nebo uši, břicho a prko, na kterých není nutno přesné ohraničení kresby? Nebo nám třeba jejich barva připadá jako smíšená nebo vadná? Bylo by opravdu škoda nepřijmout tento pěkný barevný ráz.“ Nakonec se ovšem situace sama od sebe tak nějak uklidnila a tiho králíci zaujali pevnou, byť skromnou pozici v chovu králíků.

Ríká se, že mají nejhezčí kresbu těla. Ve skutečnosti je to asi tak, že mají nadprůměrný podíl vynikajících kreseb. Co do typu, setkáváme se pravidelně s lehké zúženým rámcem těla. V kvalitě srsti odpovídají průměru. Je tu potřeba dbát na požadovanou hustotu srsti.

Ve šlechtění na barvu je důležité dodržovat čistotu plemenitby. Právě u durynských holanďáků hrozí, že se kvůli kombinaci s recesivní vlohou alel C a D vyčlení oranžová (ta s hnědavým nádechem, pocházející z dřívějšího páření s havanovitými) nebo barva typu isabela (s namodralým nádechem, pocházející z dřívějšího páření s modřými). Pro laické oko vypadají ale všechny tyto odchylky jako správný madagaskaroví holanďáci, zvláště ty isabelové tu a tam obohatí „kolekci“. Působí ale barevně nevýrazně a jejich barva má zároveň nevýrazné kontrasty. Naproti tomu se ale vyskytují občas madagaskaroví, kteří vykazují slabé a nevýrazné znaky kresby. Posuzovatel pak nemá v očích laické veřejnosti pochopení, když musí takové zvíře kvůli chybné barvě vyloučit. Je těžké dělat kompromisy mezi těmito a ostatními, jen „o něco nevýraznějšími madagaskarovými holanďáky“. Přesto existuje nějaká pomůcka v pozici 6: V případě výskytu pochybností pomůže barva očí. Ta má být u madagaskarových tmavohnědá, často je ale jako u černých – mléčná. Izabeloví králíci ovšem mají oči modrošedé.

Havanoví holanďáci jsou „okouzlující, co do harmonie barev – bílé a kaštanově hnědé“. Objevili se mnohdy později než ostatní dosud

popsané barevné rázy, a o to později si tedy vybojovali své patřičné pozice. Dnes mají zajištěný okruh svých chovatelů, který si udržují mimo jiné díky své nevšednosti a opravdu kontrastnímu zbarvení.

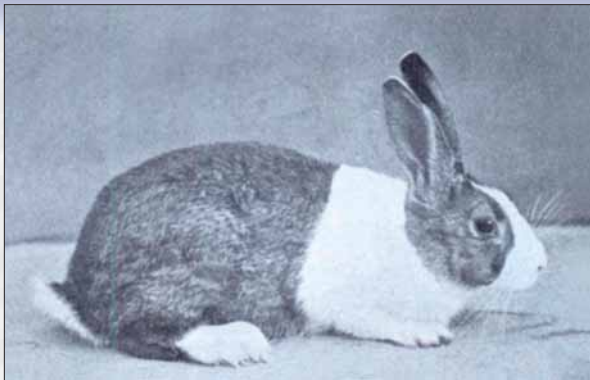
Stejně jako u japonovítech je tady co obdivovat, jak dobrá je barevná vyrovnanost v rámci barevného rázu. I když se vyskytují nedostatky co do stavby těla, o to více nás zde nadchnou tělesné proporce. Samci mají skvělou hlavu a opravdu silné běhy. Na struktuře uší jsou ještě ovšem možnosti, jak záležitost vylepšit. Srst často překvapí svojí příjemnou přilnavou strukturovou.

Při šlechtění barvy se soustředíme – přesně jako u černé a modré – na čistotu barvy bez bílých chloupků a dle možnosti také beze sklonu k rezavému nádechu. Jestliže se ukáže před línáním nebo během něho určitý rezavý nádech, dotčená oblast by se měla zase během krátkého času díky novým krycím chlupům barevně vyrovnat. Kromě toho je třeba si hlídat dobrý lesk krycích chlupů, což konec konců opticky zlepšuje kontrast barvy.

Teprve ve 20. letech minulého století se objevili **holanďáci vevěří (marburští)**, a sice v Anglii a Nizozemsku. V Německu se ale zatím úplně (úspěšně) neprosadili. Byli sice v roce 1957 přijati do standardu, přesto se o jejich rozšíření v Německu s jistotou ví pouze v posledních 30 letech.

Tento barevný ráz je pouze pro milovníky plemena a má sobě vlastní půvab. Budeme-li pátrat v jejich genetickém původu, zjistíme, že mohou pocházet ze zvířat černých, modrých a havanovitých. Disponují tak bohatým potenciálem k tomu, aby se co nejlépe prezentovali jak v tělesné stavbě a typu, tak i v kvalitě srsti a kresby. A když už jsou náhodou k vidění, opravdu se tak prezentují!

Šlechtění barvy by snad mělo být jednoduché vzhledem k tomu, že tato zvířata disponují velkým množstvím recesivních genů (skrytých vloh), a tím, že jsou skryté, nehrají v podstatě žádnou roli. Důležitý je stabilní počet genů dominantních, a ty se prezentují navenek. Ve skutečnosti disponují velice pozoruhodnou krycí barvou. Překrásným způsobem se projevuje nežný nádech havanovité barvy, a to tvoří dohromady nezvyklou a hezkou barevnou souhru.

ho zakrslého berana s bílým zakrslým beranem.

Abych správně vysvětlil domněnku dr. Niehause, pak se bude u Holland-faktorů jednat přinejmenším o jeden neúplně dominantní gen, který známe u anglických strakáčů, kteří jsou (když vezmeme v úvahu jejich společné území, kde se původně vyskytovali) rovněž velice variabilní. V případě čistě recesivity Holland-faktorů by se musely jistě vlastnosti kresby nechat homozygotně upevnit nasazeným vhodným chovným kmenem, což by pak bylo patrné navenek na potomstvu, kde se bude opakovaně vyskytovat stále stejná forma.

Nyní jsou to např. bíle zbarvené „spodní“ části hrudních končetin, lysinky a krční pruhy, které se vyskytují v jednotlivých kmenech opravdu velice konstantně. Náročnější situace je na kresbě trupu, kde je tato záležitost vysloveně variabilní. Ale také barevné výběžky, zasahující do kresby šíje na přední partii těla, již poukazují na velkou nestabilitu kresby. Tento fenomén objasnil Niehaus právě existenci modifikačních genů, které mají spolurozhodující vliv na kvalitu kresby a kterých konkrétní účinek není úplně znám.

Jedna věc se zdá být jasná: Jednoduchou – dominantní a recesivní vazbou genů holandských králíků se jen stěží nebo vůbec jejich dědičnost vysvětlí. Toto poznání stojí v rozporu se zkušenostmi, které se nasbíraly po čas 120 let chovatelských zkušeností. Vlastnosti a znaky, které se u holandských králíků opakovaně vyskytují a zanikají, dávají za pravdu tezi, že se doopravdy jedná v otázce dědičnosti o několik Holland-faktorů. Naštěstí desetiletá selekce konečně upevnila nám známé a žádané ideální znaky.

Teze o několika Holland-faktorech bude zachována také z hlediska zajímavého a ojedinelého výskytu tzv. „bílé uši“. Zde se jedná o králíky s typickou kresbou holandských králíků, zejména na přední partii těla, ovšem v kombinaci s plášťovou strakatostí. Tito poslední jmenovaní byli popsáni Anjou Roseovou jako „minsterlendští strakáci“ a zároveň byli zobrazeni jako doopravdy něco novodobého, protože spolu s plášťovou strakatostí a bílou lysinkou jdou rukou v ruce zářivě bílé uši. Zde působí zjevně jeden, selekcí dosud utlačovaný, gen holandských krá-

líků, který se stará o bezbarevnost ušních boltců. Ale ani tyto vlohy nejsou – typicky u holandských králíků – ve svém dědičném projevu konstantní, nýbrž se objevují ve smíšené formě, a to od jednobarevných, přes bíle skvrnitě, až po čistě bílé ušní boltce.

Celkem vzato genetika znaků holandských králíků se představuje jako kombinace polygenní (skrze několika genů působící) a intermediární (smíšené) dědičnosti.

Zachována zůstává v linii vloha pro extrémní odchylky toho a onoho znaku tím kterým

zích, a také mléčná produkce byla neuvěřitelně vysoká, což se dalo dokumentovat na plynulém růstu králíčat. Tímto faktem je dána způsobilost samice holandských, a to teď, jakož i v dávných dobách, použít je jako „kojně“.

Jejich chov okouzluje znalce dál, i přes všechny možné genetické nepříjemnosti. Ukryvá se v tom i nějaké to napětí, když chovatel kontroluje vrh a pak s potěšením zjistí, že se páření povedlo. Jedno nebo dokonce více výstavních zvířat jsou pak odměnou za vynaloženou námahu a trpěli-

Zajímavá hříčka přírody – jedná se o poruchu místních neurálních funkcí: „Bílé uši“ z chovu Eriky Gegenfurtnerové, Sankt Englmar.

směrem a vyštěpí se, jakmile zvolíme vhodného partnera k připravení. Čím déle se v jedné a té samé linii chová holandský se znaky podle standardu, tím nepatrnější budou sklony k variabilitě – různorodosti v těchto znacích. Nově přikoupený chovný jedinec samozřejmě opět vnese do zajetých kolejí a typických znaků určitý rozptyl, protože vzniknou nové kombinace vloh v chovu, které se zase budou muset uvést do správných kolejí (ohraničit), a to zase dlouhohletou selekcí.

Závěr a vyhlídky

Holandský se svou líbeznou kresbou a nespočetnými barevnými rázy jsou trvalým vítaným obohacením výstav. Po staletí si zachovali svoje prapůvodní vlastnosti malého, selského králíčího plemena. Z těchto vlastností jsou pozoruhodné zejména vysoká plodnost a vysoká výkonnost. Můžeme se pouze domnívat, že mezi těmito vlastnostmi a jejich nádhernou kresbou existuje souvislost. Já sám jsem měl možnost se podívat chovným výsledkům, které jsem získal křížením zakrslých beranů s Holland-faktorem, co se týče. Tím pádem byly plochy větší nežli ty v ostatních vr-

vost. Toto plemeno se doporučuje také začátečníkům, kteří mají pro chov vhodné místo a při prvních krocích je doprovází zkušený chovatel. Tím se zachovávají holandské také pro budoucnost – pro potěšení a jako pevná součásti bohatého spektra plemen králíků.

HENRY MAJAURA
Pro Chovatel připravil
PETR SIROTEK

Literatura:

- Joppich, Friedrich: Das Kaninchen. VEB Deutscher Landwirtschaftsverlag, 3. vydání Berlin 1967, S.165 ff.
- Starke, Paul: Praktický chov králíků. Přepřeláno ředitelem chovatelství zvířat Kurtem Königsem. Vydání Dr. F. Poppa, 11.vydání - Lipsko 1930, S.119 ff.
- Werling, Artur: 15. Holländer – Club – Vergleichsschau 2006 in Kandel. Kaninchenzeitung 10/2007, S. 50 ff.
- Hochstrasser, Gerhardt: Die Ursachen der Holländerscheckung – Neuralleistendefekt unterliegt Varianzen. Kaninchenzeitung 12/2004, S.4 ff.
- Niehaus, Heinrich: Unsere Kaninchenrassen. Band II Rassebeschreibungen Oertel + Spörer, Reutlingen 1987, S. 146 f.
- www.kaninchenfarben.de
- www.kaninchenwissen.de

- 1,0 holandský divoký (z knihy Mahlich, Paul: Unsere Kaninchen.
- 3. vydání 1909), s velice dobrými znaky kresby, ale na naše nynější poměry má příliš dlouhé uši.

Zaječítě ohniví holandskáci jsou uznáni a zapsáni ve standardu z r. 2004 pod číslem 159 (dodatek č. II.). Toho si zajisté mnozí z chovatelů zatím ještě nevšimli. Dá se zde očekávat jejich veliký zájem, jelikož kontrast barvy deilénára a bílých znaků je jednoduše nádherný už jenom při představení. Rozšíření těchto zvířat ovšem půjde rozhodně na účet holandských divokých.

Něco málo z genetiky holandských králíků

Život sám o sobě je pořád plný sporů, a tato problematika je jich právě také dost plná. Samotný můj námět mohl vyplnit celý jeden příspěvek, ale já to vezmu ve zkratce a odkážu se na tomto místě na obšírný příspěvek dr. Gerharda Hochstrassera o posuzování holandských králíků.

Mezinárodně, ale také podle prof. Nachtsheima, jsou Holland-faktory – neboli faktory holandských králíků – definovány jako soubor recesivně (podřízeně) působících genů, které ve svém vzájemném účinku mohou zesílit a projevit se dokonce navenek – fenotypově. Rovněž dr. Niehaus potvrdil tento fakt: „S přihlednutím k hypotézám několika uznávaných vědců, kteří se v této věci v převážně vět-

šině shodli, a také na základě vlastních zkušeností zastávám názor, že na formování vzoru kresby se mimo Holland-faktorů podílí ještě početné modifikační geny.“ Podle obecně potvrzených poznatků působí Holland-faktory polygenně. Uvnitř jednotlivých lokusů (genových lokalizací) by podle Mendelových zákonů měla vznikat jednoduše dominantně – recesivní dědičnost.

Tato jednoduchá definice se ovšem nevztahuje na zkušenosti, které vznikly při příležitosti pokusů s křížením: „Holland-faktory mohou, ačkoliv v recesivní – nedominantní (skryté) – formě – v geneticky rozštěpené formě vystupovat navenek. Podle křížení (dle autorovy vlastní zkušenosti) mezi bílými vídeňskými a angorskými spolu s několika plně pigmentovými plemeny se již u mláďat první generace projevilo výrazné tvoření znaků holandských králíků. Protože je nepravděpodobné, že by všechna zvířata, křížená s bílými vídeňskými, byla obdařena Holland-faktorem. Je jasné, že Holland-faktory se objevují navenek jako vyštěpené vlohy, pokud jsou přítomny ve větším množství.“ Tento výrok dr. Niehause se ostatně shoduje také s mými vlastními zkušenostmi ohledně křížení jednobarevně-

„Bílouši“ z chovu Eriky Gegenfurtnerové ze Sankt Englmaru vykazují podivuhodné upevnění plemenných znaků v jejím chovu.